

עין משפט
גון מצוה

מד:

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מסורת הש"ס

יג א ב מ"י פיה מ"א
סור ה' :

רבינו תנאל

והוא הדין לערלה בשתיים. וכן אמרין בס"ק דקדושין (דף נה.) גבי חדש ופ"ה דערלה אין איסורו איסור עולם לאחר שלש מותר וקשה מה שמותר אחר שלש היינו האילן איסור לא נאסר מעולם רק הפרי והפרי אין לו הימור ור"ת פ"י הוא הדין לערלה בשתיים היינו בשנת ארבע דיש הימור לאיסורו על ידי פדיה או להניח לירושלים ור"י מפרש דנזיר ומדש אין איסורו איסור עולם שהגדל מן הגפן אחר השלמת נזרו לא הל עליו איסור וכן מדש היולא מקנה השיבולת אחר הבאת העומר לא חל עליו איסור כיון שהעומר קודם העומר וכן ערלה אחר ג' שנים היולא ממנו אין איסור חל עליו ויש הימור לאיסורו יש לפרש כפי שאלה ומדש נמי לר' יהודה דלמיר שזים חלו כולו איסור יש לו הימור מן ומנו על ידי עומר וערלה אין לה הימור מן ומנה וילדה נזקיה דנעלה אין זה אילן דערלה דפנים חדשות חדש שלשה קודם מפריי שהפרי של פתו ביון ויש בו לצרף כדי כזית חייב וממאי דמפת ומיון דילמא מיון לחודיה וכי תימא מיון לחודיה מאי למימרא הא קמ"ל דר"ע דתערובת אלא ר"ע דברייתא דתנאי ר"ע אומר נזיר ששרה פתו ביון ואכל כזית מפת ומיון חייב ור"ע טעם כעיקר מנא ליה יליף מבשר בחלב לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי לא שנא ורובנן מבשר בחלב לא גמרינן דחידוש הוא ומאי חידוש איילמא דהאי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדרי אסור כלאים נמי האי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדרי אסור כלאים נמי האי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדרי יומא בחלבא שרי בשיל ליה בשולי אסור ור"ע נמי בשר בחלב ודאי חידוש הוא אלא יליף מגיעולי נכרים גיעולי נכרים לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי ל"ש ורובנן גיעולי נכרים נמי חידוש הוא דהא כל נותן טעם לפגם מותר דגמרינן מנבילה והכא אסור ורבי עקיבא כדרב יוחיא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא יב"קדירה בת יומא הלכך לאו נותן טעם לפגם הוא ורבנן קדירה בת יומא נמי לא אפשר דלא פגמה פורתא א"ל ר' יומא אחר בריה דרבי אביא ר'ב אשי מדרבנן גשמעו דרבי עקיבא מי לא אמרי רבנן משרת ליתן טעם כעיקר מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה לרבי עקיבא נמי משרת לחודיה מצטרף לאיסור מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה כולה א"ל משום

ליתן טעם כעיקר שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין חייב מכאן אתה דן לכל התורה כולה ומה נזיר שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש היתור לאיסורו עשה בו טעם כעיקר כלאים שאימור איסור עולם וימור הנאה וכן ערלה לאיסורו אינו דין שיעשה טעם כעיקר והוא הדין לערלה בשתיים הא מני רבנן היא ורבי יוחנן דאמר ברבי עקיבא ר' ר"ע איילמא ר"ע דמתני' דתנן ר' רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו ביון ויש בו לצרף כדי כזית חייב וממאי דמפת ומיון דילמא מיון לחודיה וכי תימא מיון לחודיה מאי למימרא הא קמ"ל דר"ע דתערובת אלא ר"ע דברייתא דתנאי ר"ע אומר נזיר ששרה פתו ביון ואכל כזית מפת ומיון חייב ור"ע טעם כעיקר מנא ליה יליף מבשר בחלב לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי לא שנא ורובנן מבשר בחלב לא גמרינן דחידוש הוא ומאי חידוש איילמא דהאי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדרי אסור כלאים נמי האי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדרי יומא בחלבא שרי בשיל ליה בשולי אסור ור"ע נמי בשר בחלב ודאי חידוש הוא אלא יליף מגיעולי נכרים גיעולי נכרים לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי ל"ש ורובנן גיעולי נכרים נמי חידוש הוא דהא כל נותן טעם לפגם מותר דגמרינן מנבילה והכא אסור ורבי עקיבא כדרב יוחיא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא יב"קדירה בת יומא הלכך לאו נותן טעם לפגם הוא ורבנן קדירה בת יומא נמי לא אפשר דלא פגמה פורתא א"ל ר' יומא אחר בריה דרבי אביא ר'ב אשי מדרבנן גשמעו דרבי עקיבא מי לא אמרי רבנן משרת ליתן טעם כעיקר מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה לרבי עקיבא נמי משרת לחודיה מצטרף לאיסור מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה כולה א"ל משום

ליתן טעם כעיקר. לעשות טעמו של איסור כעיקרו וממנו: ויש צנן. נמים טעם יין: חייב. כזית מהן והא לאו משום הימור מצטרף לאיסור הוא אלא משום דאיתעביד ליה כוליה איסור אבל הימור מצטרף לאיסור לא יליפין מיניה: לכל הפסוק כולה. שיהא טעמו של איסורין כממשו: שאין איסורן איסור עולם. אלא כמה שפירש וחס פתם שלשים וים וענבים ויין ומותרין לו בהנאה: ויש לו הימור לאיסורו. אף מוך ומן על ידי הפרתם חס: כלאים. כלאי הכנס: איסור עולם. זרע חטה ומרזן הכל אסור לעולם: והוא הדין לערלה בשתיים. ק"ו זה אמה דן לערלה בשתי דרסיס דאיסורו איסור הגאה ואין הימור לאיסורו בתוך שלש מה שאין כן נזיר ואיסור עולם ליכא למימר בה דלאחר שלש מותרות: הא מני. דאפיקמיה להאי קרא לעטס כעיקר רבנן דפליגי אדר"ע בהיתר מצטרף לאיסור ולקמיה מפרש מאי היא: סי ר"ע. מה ימלמל דר"ע שמעתי דהימור מצטרף לאיסור: דילמא מיון לחודיה. ולר"ע ש"ן למימיה זה משום דנבעל בתוך הפת. והיך משערין כזית יין ממלל כלי מפה לפה ומיחא זית ונותן למחו והיין היולא הוא כזית יין וכן הוא כמסופתא דמרי: סערוכס. שאינו צעין שנבעל כפת: מפת ומיון חייב. ופליגי רבנן עליה דלית ליה הימור מצטרף לאיסור ואילו פשט"ו היין בכל הפת לא הוא פליגי רבנן עליה דהא אית להו טעם כעיקר ואיתעביד ליה פת גופיה איסור וזהו מה שאין פליגי עליה דטעמא דר"ע משום לצרף הוא וא"י לא נשרית כל הפת ביין מצטרף נמי הימור לאיסור לחיובא: ור"ע. כיון דמסיק ליה להאי משרת להיתר מצטרף לאיסור: טעם כעיקר. היכה דלימא מידו עיקר אלא טעם כזון שיהא ענבים נמים מנא ליה: כזר כחבל. כזר שמהכסל כחלב והכזר צעיניה אלא שטעם החלב נבעל בו: חידוש הוא. כל איסורין מימיה הוא ודבר חידוש שאינו מניין חומרא דדייה אשאר איסורין דמי היכי דאשר חידושין דידיה לא הוא כזשאר איסורין האי דטעם כעיקר נמי לא תיגמר מימיה: ומאי חידושיה. משאר מיני: איילמא. היינו חידושיה דשני דכרים המותרים הם וכשתעברנו

נאמרין מה שאין כן כזשאר דכרים: הא כלאים נמי. דוגמתן: טרי ליש. שזורה כחלב כל היים שרי כלומר מותר לשרותו כמובן ואינו עובר עליו אפילו על אכילתו דלא אסרה תורה אלא דרך כישול ואפילו יהיב זיה טעמא ומיחו מדרבנן אסור: כשיל ליה כשילי אסור. עובר על כישולו ועובר על אכילתו: גיעולי נכרים. קדירה לתוך זה ישראל. גיעול לשון מקיא ופולט. והתורה אסרהו כמעשה מידו כל דבר אשר יבא באש (במדבר לא) דהיינו יורות וקומקוסין ויוכלו כזן שמרמיחין אותן על האור: דגמרינן מנבילה. דכתיב לא תאכלו כל נבילה לגר גוי' (דברים יד) הראויה לגר קרייה נבילה שאינה ראויה לגר אינה קרייה נבילה: וכן אסור. דהאי נמי לפגם הוא דאזחה נבילה משתחה בדופנו של כלי לילה אחת הופג טעמו משרת לחודיה מצטרף לאיסור מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה לרבי עקיבא נמי משרת לחודיה מצטרף לאיסור מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה כולה א"ל משום

(א) מיר (ג' ז' :) : טעם כעיקר. ויש צנן. נמים טעם יין: חייב. כזית מהן והא לאו משום הימור מצטרף לאיסור הוא אלא משום דאיתעביד ליה כוליה איסור אבל הימור מצטרף לאיסור לא יליפין מיניה: לכל הפסוק כולה. שיהא טעמו של איסורין כממשו: שאין איסורן איסור עולם. אלא כמה שפירש וחס פתם שלשים וים וענבים ויין ומותרין לו בהנאה: ויש לו הימור לאיסורו. אף מוך ומן על ידי הפרתם חס: כלאים. כלאי הכנס: איסור עולם. זרע חטה ומרזן הכל אסור לעולם: והוא הדין לערלה בשתיים. ק"ו זה אמה דן לערלה בשתי דרסיס דאיסורו איסור הגאה ואין הימור לאיסורו בתוך שלש מה שאין כן נזיר ואיסור עולם ליכא למימר בה דלאחר שלש מותרות: הא מני. דאפיקמיה להאי קרא לעטס כעיקר רבנן דפליגי אדר"ע בהיתר מצטרף לאיסור ולקמיה מפרש מאי היא: סי ר"ע. מה ימלמל דר"ע שמעתי דהימור מצטרף לאיסור: דילמא מיון לחודיה. ולר"ע ש"ן למימיה זה משום דנבעל בתוך הפת. והיך משערין כזית יין ממלל כלי מפה לפה ומיחא זית ונותן למחו והיין היולא הוא כזית יין וכן הוא כמסופתא דמרי: סערוכס. שאינו צעין שנבעל כפת: מפת ומיון חייב. ופליגי רבנן עליה דלית ליה הימור מצטרף לאיסור ואילו פשט"ו היין בכל הפת לא הוא פליגי רבנן עליה דהא אית להו טעם כעיקר ואיתעביד ליה פת גופיה איסור וזהו מה שאין פליגי עליה דטעמא דר"ע משום לצרף הוא וא"י לא נשרית כל הפת ביין מצטרף נמי הימור לאיסור לחיובא: ור"ע. כיון דמסיק ליה להאי משרת להיתר מצטרף לאיסור: טעם כעיקר. היכה דלימא מידו עיקר אלא טעם כזון שיהא ענבים נמים מנא ליה: כזר כחבל. כזר שמהכסל כחלב והכזר צעיניה אלא שטעם החלב נבעל בו: חידוש הוא. כל איסורין מימיה הוא ודבר חידוש שאינו מניין חומרא דדייה אשאר איסורין דמי היכי דאשר חידושין דידיה לא הוא כזשאר איסורין האי דטעם כעיקר נמי לא תיגמר מימיה: ומאי חידושיה. משאר מיני: איילמא. היינו חידושיה דשני דכרים המותרים הם וכשתעברנו

רבינו תנאל (מבשר) למאן דתאני נותן טעם לפגם אסור. ורבנן בכל התורה כולה נותן טעם לפגם שרי. ויליפין מנבילה דכריס בה התננה ואכלה. ורביס בשריה לכלב שיליפין אחר. ויריפין מינה או נגמפה ונפסלה מלאכל הכלב פורתא מנבילה חודרה טומאת נבילה וגייעולי נים. כיון דנתון טעם לפגם מותר. והכא כתיב אסור. חידוש הוא. ומחידוש לא אפשר מרינן. ורבי עקיבא אומר אינו חידוש. כדרב חייא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא קדיה בה יוסה דנתון טעם לשבח הוא. ורבנן אפילו קדיה בת יומא א"א אפשר דלא פגמה פורתא ומפריש בעיני. ורבי אקשין. ורבי עקיבא למה לא למר לתורה כולה מיחא נמי הכי משרת לחודיה מצטרף לאיסור. ומכאן אתה דן לכל התורה כולה.

ורבינא מיון לחודיה. ולשון לצרף אמי שפיר כלומר לצרף היין הנכלע כמובן: **ורבנן** מבשר בחלב לא גמרינן דחידוש הוא. מימיה לרש"י המינה נרצח אלא לצדי דלית ליה כפרק כל הבשר (מילין דף קת). דכשר כחלב לאו חידוש הוא אמאי אינרטרין למילף מותר לטעם כעיקר: **אלא** י"ף מגיעולי נכרים. הקשה עקיבא טעם כעיקר כמיר מגיעולי נכרים הוא נזיר קל מכל איסור שנמורה שאין איסורו עולם ויש הימור לאיסורו ומי דנמדין נמי היו ליהן צלעות מיון ואסוריס לעז: **ורבנן** קדירה בת יומא נמי א"א אפשר דלא פגמה פורתא. ואפ"ה אסור הכתוב אס כן ליכא לאפילוגי צין בה יומא לשאון בה יומא וכולהו אסורין ור"ע סבר קדירה בת יומא לא פגמה כלל אבל שאין בת יומא דפגמא שרי דנ"י לפגם מותר דגמר מנבילה וה"ג סבר ר"ש כפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף קו:) ור"מ פליג עליה תוס' וסבר נ"ט לפגם אסור דגמר מגיעולי נכרים דאסר הכתוב א"ע"ג דנ"י לפגם הוא דאפילו קדירה בת יומא אי אפשר דלא פגמה פורתא וגיעולי נכרים לאו חידוש הוא ומה שהמיר הכתוב נבילה מוקף לה כסרוח מעיקרא ולרבי מאיר מני למילף נמי מגיעולי נכרים לטעם כעיקר כיון דלאו חידוש הוא ואיכא השתא שלש מחלוקות בדבר: ומתקלקל ותו לא משנת לאוכל שהיא נפלטת לחיוב: **בת יומא**. שישל זה הנכר בו ציוס: **דלא פגמה פורתא**. ממשעם הכלי ואוקימנא כר"ע מכדי לר"ע שמעינן ליה דלמיר באיסוריו נזיר הימור מצטרף לאיסור לא אכילתו אלא אכילתו דמי היכי דלית ליה באיסוריו נזיר אית ליה נמי כזשאר איסוריו הא ממאי דשמעינן להו לרבנן כטעם כעיקר מניין למשמע מינה נמי דעמיה דר"ע בהיתר מצטרף לאיסור: **לאו אמרי רבנן כו'**. וקא אמרי נמי הכי כזשאר איסוריו לר"ע נמי דמסיק ליה להיתר מצטרף לאיסור איכא למימר נמי דלית ליה מכאן אתה דן לכל התורה כולה: **אמר ליה**. כיון דמוקי ליה ר"ע להיתר מצטרף לאיסור לא מניין למימר מצטרף לאיסור מכאן אתה דן לכל התורה כולה.

ליתן טעם כעיקר. לעשות טעמו של איסור כעיקרו וממנו: ויש צנן. נמים טעם יין: חייב. כזית מהן והא לאו משום הימור מצטרף לאיסור הוא אלא משום דאיתעביד ליה כוליה איסור אבל הימור מצטרף לאיסור לא יליפין מיניה: לכל הפסוק כולה. שיהא טעמו של איסורין כממשו: שאין איסורן איסור עולם. אלא כמה שפירש וחס פתם שלשים וים וענבים ויין ומותרין לו בהנאה: ויש לו הימור לאיסורו. אף מוך ומן על ידי הפרתם חס: כלאים. כלאי הכנס: איסור עולם. זרע חטה ומרזן הכל אסור לעולם: והוא הדין לערלה בשתיים. ק"ו זה אמה דן לערלה בשתי דרסיס דאיסורו איסור הגאה ואין הימור לאיסורו בתוך שלש מה שאין כן נזיר ואיסור עולם ליכא למימר בה דלאחר שלש מותרות: הא מני. דאפיקמיה להאי קרא לעטס כעיקר רבנן דפליגי אדר"ע בהיתר מצטרף לאיסור ולקמיה מפרש מאי היא: סי ר"ע. מה ימלמל דר"ע שמעתי דהימור מצטרף לאיסור: דילמא מיון לחודיה. ולר"ע ש"ן למימיה זה משום דנבעל בתוך הפת. והיך משערין כזית יין ממלל כלי מפה לפה ומיחא זית ונותן למחו והיין היולא הוא כזית יין וכן הוא כמסופתא דמרי: סערוכס. שאינו צעין שנבעל כפת: מפת ומיון חייב. ופליגי רבנן עליה דלית ליה הימור מצטרף לאיסור ואילו פשט"ו היין בכל הפת לא הוא פליגי רבנן עליה דהא אית להו טעם כעיקר ואיתעביד ליה פת גופיה איסור וזהו מה שאין פליגי עליה דטעמא דר"ע משום לצרף הוא וא"י לא נשרית כל הפת ביין מצטרף נמי הימור לאיסור לחיובא: ור"ע. כיון דמסיק ליה להאי משרת להיתר מצטרף לאיסור: טעם כעיקר. היכה דלימא מידו עיקר אלא טעם כזון שיהא ענבים נמים מנא ליה: כזר כחבל. כזר שמהכסל כחלב והכזר צעיניה אלא שטעם החלב נבעל בו: חידוש הוא. כל איסורין מימיה הוא ודבר חידוש שאינו מניין חומרא דדייה אשאר איסורין דמי היכי דאשר חידושין דידיה לא הוא כזשאר איסורין האי דטעם כעיקר נמי לא תיגמר מימיה: ומאי חידושיה. משאר מיני: איילמא. היינו חידושיה דשני דכרים המותרים הם וכשתעברנו

